

Microcomputers en vogelaars

Rob Kole

Onder bovenstaand motto wordt in dit nummer van 'Het Vogeljaar' een begin gemaakt met de publicatie van een serie artikelen over toepassingen van de microcomputer door amateur-ornithologen. De serie is het gevolg van een oproep in 'Het Vogeljaar' 35 (2).

Hoewel professionele instellingen al vele jaren computers gebruiken voor het verwerken van ornithologische gegevens en het gebruik van hobbycomputers ook al jaren vrij populair is, waren er in de praktijk vaak voor particulier gebruik nog wel wat beperkingen, met name op het gebied van de verwerkingssnelheid en van de opslagcapaciteit. Ook de prijzen van machines met een redelijk voldoende capaciteit waren voor velen nog aan de hoge kant. De ontwikkelingen gaan echter erg snel en het is dan ook van belang deze goed te volgen. De huidige generaties van personal computers hebben niet alleen een behoorlijk hoge verwerkingssnelheid, maar kunnen doorgaans ook beschikken over een grote opslagcapaciteit. Er worden dan ook steeds meer van deze personal computers door particuliere gebruikers aangeschaft. Steeds meer mensen zien goede mogelijkheden om dergelijke systemen te gaan gebruiken voor het verwerken en vastleggen van gegevens over vogels. Vaak wordt daarbij in de eerste plaats vooral gedacht aan tekstverwerking of aan het vastleggen van veldwaarnemingen. Daarmee zijn de mogelijkheden echter beslist nog niet uitgeput. Computers zijn bijvoorbeeld heel geschikt voor het verzamelen van de meest uiteenlopende ornithologische of biologische gegevens, zoals nestkast- en broedgegevens of gegevens over trekgedrag en ringonderzoek. In deze serie artikelen wil de redactie van 'Het Vogeljaar' een aantal verschillende toepassingsmogelijkheden laten zien. Daarmee hoopt zij mensen op nieuwe ideeën te kunnen brengen en zo ook een bijdrage te leveren aan een zinvol gebruik van de computer op dit gebied. *In verband hiermee zijn ook bijdragen met nieuwe originele thema's over specifieke toepassingen van computers bij het verwerken van ornithologische gegevens welkom.*

Hoe men op de meest efficiënte manier van een computer gebruik kan maken, hangt van vele factoren af. Richtlijnen zijn daarvoor erg moeilijk te geven. Het maakt bijvoorbeeld een groot verschil of men losse veldwaarnemingen of systematisch verzamelde gegevens van periodieke tellingen wil gaan vastleggen. Behalve van de persoonlijke inzichten hangt de keuze van een methode af van de beschikbare gegevens en vooral ook van het gewenste doel. In elk geval is bij het opzetten van een systeem een goede planning vóóraf absoluut noodzakelijk. Zonder een goede voorbereiding loopt men het risico dat er veel onnodige tijd en moeite in het project gestoken moeten worden. De resultaten zullen dan veelal teleurstellend zijn en soms zal men dan zelfs niet goed in staat zijn alle gewenste gegevens met behulp van het systeem op te vragen. Mensen die al ervaring in de automatisering hebben zullen waarschijnlijk al gauw geneigd zijn zelf hun programma's te gaan ontwikkelen. Dat heeft natuurlijk het voordeel dat men de methode van werken geheel aan de eigen behoefte kan aanpassen. Er zijn echter ook talloze goede en zeer bruikbare softwarepakketten te koop. Voor het schrijven van artikelen en het maken van rapporten en verslagen zijn er vele uitstekende tekstverwerkingsprogramma's in de handel en voor het vastleggen van gegevens zijn er zeer goede database-pakketten. Ook de zogenaamde 'spreadsheet-programma's' kunnen heel bruikbaar zijn. Het gebruik van dergelijke kant-en-klaar gekochte pakketten kan niet alleen veel tijdsbesparing opleveren, maar heeft ook het voordeel dat daardoor de gegevens gemakkelijker met andere gebruikers uitgewisseld kunnen worden. In verband met dit laatste is het van belang zoveel mogelijk gebruik te maken van 'standaard' softwarepakketten die al in wijde kring worden toegepast.

Zelfs wanneer men een praktische methode heeft om alle gegevens vast te leggen, blijkt vaak dat het invoeren, in vergelijking met traditionele methoden zoals lijsten, opschrijfboekjes of waarnemingskaartjes, nog relatief veel tijd kost. Een uitsluitend gebruik van een computer voor opslag van gegevens is dan ook niet zo heel erg zinvol. Het grote voordeel van de computer begint pas duidelijk te worden wanneer men de gegevens gaat analyseren en bewerken. Verder kan men de opgeslagen gegevens en de bewerkingsresultaten natuurlijk gemakkelijk opvragen. Daarbij heeft men meestal ook vele mogelijkheden de presentatie van deze gegevens naar behoefte aan te passen. Het gebruik van een computer vraagt echter wel een strikt zakelijke benadering. Daardoor zullen de traditionele hulpmiddelen van de vogelaar, zoals de stopmpjes potlood, bloknotjes en vooral de dagboeken met de gezellige verhalen en commentaren, waarschijnlijk nooit helemaal kunnen worden vervangen. Ouderen onder ons staan misschien wat sceptisch en onwennig tegenover deze snelle ontwikkeling. Het gebruik van de computer bij de uitwerking van verzamelde gegevens zal in de nabije toekomst niet meer weg te denken zijn.

Het lag in de bedoeling met de reeds beschikbare artikelen een themanummer 'Microcomputers en vogelaars' te laten verschijnen, maar wij hebben het idee dat dit voor velen een wat te eenzijdig nummer zou kunnen worden. Daarom worden de nu reeds beschikbare artikelen verspreid over een aantal nummers, hetgeen met zich meebrengt dat enkele artikelen nog even blijven liggen. Maar tevens dat nieuwe artikelen, vraagstukken, korte berichten en dergelijke over dit zeer actuele onderwerp zich inmiddels zullen aankondigen. Wij zullen hierdoor hopelijk tot een zinvolle uitwisseling van gegevens komen en van elkaar nieuwe mogelijkheden en ideeën vernemen.

Over alle computerperikelen kunt u zich behalve tot ons redactie-adres ook rechtstreeks wenden tot ondergetekende.

■ R.A. Kole, Torenvalk 22, 3752 SK Bunschoten, 03499-82 303.